

Από τον Χρήστο Επαμ. Κυργιάκη

Ο Μάριος, παρόλο που η ώρα ήταν μόλις δώδεκα και τέταρτο, είχε επιστρέψει στο σπίτι. Ήταν η μέρα που στο σχολείο του, έδιναν τους βαθμούς του πρώτου τετραμήνου. Αυτός ήταν κι ο λόγος που έλειπαν και οι γονείς του. Η μητέρα του πήρε ολιγόωρη άδεια, με τα χίλια ζόρια, από τη δουλειά. Ο πατέρας του τον τελευταίο χρόνο δεν είχε δουλειά, οπότε δεν χρειαζόταν άδεια. Από βδομάδα θα πήγαινε σε μια καινούργια δουλειά, δοκιμαστικά για τον πρώτο μήνα και αν όλα πήγαιναν καλά, μπορεί και να τον κρατούσαν. Δεν ήταν τίποτα σπουδαίο αλλά προτιμότερο από το να καταλήξει με ψυχολογικά προβλήματα. Αυτό είχαν συμφωνήσει με τη μητέρα του το προηγούμενο βράδυ που τους άκουσε να μιλάνε για το θέμα.

Μπήκε στο δωμάτιό του χωρίς να βγάλει το μπουφάν, το κρύο δεν επέτρεπε τέτοιες κουτουράδες, και ξάπλωσε ανάσκελα στο κρεβάτι. Θα μπορούσε για λίγη ώρα να σκεφτεί ανενόχλητος και, γιατί όχι, να ονειρευτεί και να πετάξει με τη φαντασία του.

Του άρεσε πολύ η ιστορία γιατί του άρεσε να μαθαίνει, να ανακαλύπτει και να αναλύει τις συνθήκες που οδήγησαν τους ανθρώπους στη μία ή στην άλλη κοινωνική επιλογή. Όμως αυτό που τον γοήτευε ήταν η φυσική. Εκείνη η σχέση αιτίας-αποτελέσματος τον άφηνε άφωνο. Ίσως αυτή η σχέση που διέπει και τα ιστορικά γεγονότα ήταν η αιτία που δύο φαινομενικά “αντίθετα” μαθήματα του άρεσαν τόσο.

Δεν αρκούσαν μόνο στα σχολικά εγχειρίδια ο Μάριος. Έψαχνε σε βιβλία, στο διαδίκτυο, σε εφημερίδες και όπου μπορούσε να μάθει κάτι έγκυρο σχετικά με ιστορικά γεγονότα και κυρίως σχετικά με τη φυσική και την εξέλιξή της.

Τελευταία, σαν να είχε ανακαλύψει ότι και η κοινωνική εξέλιξη ακολουθεί την ίδια σχέση αιτίας-αποτελέσματος κι αυτό του κέντριζε το ενδιαφέρον.

Φυσικός ήθελε να γίνει Μάριος. Αυτό ήταν το όνειρό του, όμως, μάλλον δεν θα μπορούσε

ποτέ να το πραγματοποιήσει.

“Νομική θα σπουδάσεις. Θα τελειώσεις και θα έχεις έτοιμη δουλειά στο δικηγορικό γραφείο του θείου σου. Με τη φυσική δεν θα έχεις στον μοίρα. Τι θα κάνεις σαν τελειώσεις; Σε φροντιστήριο με 3 ευρώ την ώρα κι αν το βρεις ή μήπως σε σχολείο που δεν πρόκειται να κάνουν προσλήψεις στον αιώνα τον άπαντα; Να μη μιλήσουμε για την έρευνα που είναι ανύπαρκτη στη χώρα μας” του έλεγε ο πατέρας του.

“Έχει καιρό ακόμα μπροστά του το παιδί να επιλέξει. Στην πρώτη λυκείου είναι ακόμη”, προσπαθούσε να συμβιβάσει η μητέρα του τα πράγματα, ρίχνοντας κλεφτές ματιές στο γιο της.

“Από τώρα πρέπει να αποφασίσει και να δώσει βαρύτητα στα μαθήματα που χρειάζονται”, την έκοβε απότομα ο πατέρας.

Ο Μάριος έσκυβε το κεφάλι και η ψυχούλα του πονούσε. Σκεφτόταν πως έπρεπε να βρει κάτι για να αγαπήσει στους νόμους και τη νομική. Τα χρήματα δεν ήταν για κείνον ο πιο σημαντικός παράγοντας. Καταλάβαινε πως αν δεν κατάφερνε να γίνει φυσικός θα ήταν δυστυχισμένος για μια ολόκληρη ζωή. Προσπαθούσε να βρει έναν τρόπο για να δείξει στους γονείς του και κυρίως στον πατέρα του, πόσο πολύ αγαπάει τη φυσική. Ένιωθε πως τώρα με τους βαθμούς ίσως ήταν μια καλή ευκαιρία.

Λίγα χιλιόμετρα πιο πέρα στο σχολείο του Μάριου επικρατούσε αναβρασμός. Γονείς, με το χαρτί των βαθμών στο χέρι, έψαχναν στις αίθουσες να βρουν τους καθηγητές των παιδιών τους για να ενημερωθούν. Σε κάποιους καθηγητές είχαν σχηματιστεί ουρές δεκάδων γονέων οπότε ήταν μιας πρώτης τάξεως ευκαιρία για συζητήσεις γύρω από τους βαθμούς και όχι μόνο.

“Με τέτοιους βαθμούς σιγά μην περάσει στο πολυτεχνείο. Αυτός νομίζει πως είναι ακόμα στο γυμνάσιο”.

“Μα είναι δυνατόν; Να στερείται όλη η οικογένεια για να πληρώνουμε ένα σκασμό λεφτά στα φροντιστήρια κι αυτή να μην το εκτιμάει;”

“Μα πώς είναι δυνατόν; Η Μαρία μου, τον ίδιο βαθμό έγραψε με τη Γεωργία στο διαγώνισμα. Της Γεωργίας της έβαλε 19 και της Μαρίας μου 18. Για να δω πώς θα μου το δικαιολογήσει ο κύριος μαθηματικός;”

“Τα έχουμε τρελάνει τα παιδιά με τους βαθμούς και τις εξετάσεις. Κι εγώ σου λέω πως άντε και πέρασε κάπου. Θα είναι η σχολή που θέλει; Κι άντε και τελειώσει. Μετά τι θα κάνει; Θα πάει μετανάστης στη Γερμανία;”

“Πάλι καλά να λες. Χωρίς βοήθεια, χωρίς φροντιστήρια και να βγάζει τέτοιους βαθμούς; Το καμάρι μου! Μόνο του παλεύει. Έχει να μπει μισθός στο σπίτι εδώ και 14 μήνες. Αν δεν ήταν ο παππούς και η γιαγιά να βοηθάνε δεν ξέρω τι θα κάναμε!”

Σε μια διπλανή αίθουσα η συζήτηση ανάμεσα στους γονείς ενός μαθητή και στον χημικό αποκτούσε ενδιαφέρον.

“Μα δεν μπορώ να καταλάβω. Η Χημεία είναι από τα μαθήματα που του αρέσουν. Τον βλέπω που κλείνεται στο δωμάτιό του και διαβάζει”.

“Δεν αμφιβάλλω. Στην τάξη είναι πάρα πολύ καλός. Φαίνεται ότι του αρέσει το μάθημα όμως στο διαγώνισμα μου έγραψε 8 στα 20 και στο τεστ 11 στα 20. Γι’ αυτό του έβαλα και 14. Δεν μπορούσα παραπάνω. Άλλωστε του χρόνου στις πανελλήνιες στα γραπτά θα εξεταστεί. Πρέπει να μάθει να αποδίδει και στα γραπτά αλλιώς στις πανελλήνιες δεν θα πάει καλά. Αλήθεια, με τι θέλει να ασχοληθεί;”

“Καλά! Αυτός θέλει να γίνει μουσικός αλλά σιγά μην τον αφήσουμε. Να γίνει μουσικός και τι να κάνει; Να γυρνάει στους δρόμους και να βγάζει καπέλο; Για γεωπονική θα τον στείλουμε. Έχουμε και κάτι χωράφια στο χωριό του πατέρα του, ας πάει να τα καλλιεργήσει. Τέλος πάντων. Πιστεύετε ότι μέχρι του χρόνου θα μπορέσει να διορθώσει το πρόβλημα που έχει με τα γραπτά; Μα να πεις ότι ασχολείται και με τα άλλα μαθήματα; Τα έχει παρατήσει όλα. Μόνο αυτά που θα δώσει στις πανελλήνιες!”

“Τι να σας πω κυρία μου. Αυτό που προέχει είναι να βρει δουλειά όταν θα πάρει το πτυχίο. Καλή η μουσική, μπορεί να του αρέσει αλλά πώς θα ζήσει αυτός και η οικογένειά του; Εμένα και τα δυο παιδιά μου με πτυχία, μεταπτυχιακά, ξένες γλώσσες και δεν μπορούν να βρουν πουθενά δουλειά.

Ετοιμάζονται να φύγουν για το εξωτερικό. Ας αφήσει τις μουσικές και τα υπόλοιπα. Καλά είναι τα όνειρα αλλά πρέπει τα παιδιά μας να είναι και λίγο προσγειωμένα”.

Στο ισόγειο του σχολείου, δίπλα από τη σκάλα, ένας γονιός συζητούσε με κάποιον καθηγητή ο οποίος έδειχνε να προσπαθεί να εξηγήσει κάτι στο γονιό.

“Κάθε φορά που δίνουμε βαθμούς σκέφτομαι τι το καλό προσφέρουν οι βαθμοί και σε ποιον; Βοηθάνε πραγματικά ή μόνο προβλήματα δημιουργούν; Οι μαθητές, αν όχι όλοι οι περισσότεροι, φοβούνται την αντίδραση των γονιών σε περίπτωση που δεν πάνε καλά, οι γονείς αγχώνονται και θυμώνουν σε αντίστοιχη περίπτωση, εμείς οι καθηγητές τριβελίζουμε το μυαλό μας μήπως και έχουμε αδικήσει κανέναν”.

“Ναι αλλά, χωρίς βαθμούς πώς θα ξέρουν οι μαθητές αν είναι καλοί ή όχι και πώς θα μάθουν οι γονείς ποια είναι η πρόοδος των παιδιών τους;”

“Πιστεύεις, δηλαδή, ότι τα παιδιά δεν ξέρουν αν είναι καλοί ή όχι; Περιμένουν τους βαθμούς; Δεν το βλέπουν την ώρα του μαθήματος ή όταν ασχολούνται μόνοι τους στο σπίτι;”

“Μα χωρίς βαθμούς, τι κίνητρο θα έχουν για να διαβάσουν;”

“Αν οι βαθμοί αποτελούν κίνητρο τότε θα έπρεπε οι περισσότεροι να είναι άριστοι. Όμως το αντίθετο συμβαίνει. Οι βαθμοί, μπορεί να είναι κίνητρο για κάποιους αλλά για τους περισσότερους είναι πραγματική πηγή άγχους και στενοχώριας. Πραγματικό κίνητρο θα μπορούσε να είναι μόνο η αγάπη τους για το σχολείο και τα μαθήματα. Αν όμως τα μαθήματα δεν συμβαδίζουν με αυτό που τους αρέσει και αγαπάνε, δεν ξέρω, γίνεται να έχουν την απόδοση που εμείς θα θέλαμε;”

“Όμως πρέπει να ασχολούνται και να διαβάζουν όλα τα μαθήματα, όχι μόνο αυτά που τους αρέσουν, αλλιώς θα είναι ημιμαθείς, που σημαίνει αμόρφωτοι”.

Λίγα μέτρα πιο πέρα, μια μαθήτρια, συνοδευόμενη από τους γονείς της σπάραζε στο κλάμα.

“Της έγραψα 15 και μου έβαλε 13. Είναι άδικο!”

“Ίσως να συμμετείχες στα προφορικά μέσα στην τάξη. Δεν εξηγείται αλλιώς”.

“Τι λες βρε μαμά; Ακόμη κι αν δεν έλεγα προφορικά, τι σημασία έχει; Στις πανελλήνιες γραπτά θα εξεταστώ και όχι προφορικά”.

“Τι να σου πω παιδί μου, δεν ξέρω. Θέλεις να πάμε να τη βρούμε;”

“Όχι δεν θέλω! Τι να μου πει άλλωστε. Τώρα ο βαθμός μπήκε. Δεν αλλάζει κάτι”.

Σε μία άκρη του διαδρόμου στον πρώτο όροφο, δύο μανάδες μόλις είχαν πάρει τους βαθμούς των παιδιών τους, μαθητών της πρώτης λυκείου.

“Δεν μπορώ να καταλάβω τι έχει συμβεί. Ο Νικόλας μου σε όλες τις τάξεις του γυμνασίου έβγαζε κοντά στο 20. Πώς είναι δυνατόν τώρα με το ζόρι να πιάνει το 16; Ο Νικόλας μου, που ήταν το παράδειγμα του άριστου μαθητή; Που όλοι οι συμμαθητές του τον ζήλευαν για τους βαθμούς του και δεν του έκαναν παρέα επειδή ένιωθαν μειονεκτικά; Πες κι εσύ βρε Σάσα μου, έχω άδικο;”

“Τι να σου πω Ντίνα μου; Ξέρω κι εγώ; Η αλήθεια είναι πως οι βαθμοί του δεν έχουν καμία σχέση με τους βαθμούς του γυμνασίου. Και να πεις για τον δικό μου το Γιώργο, εντάξει. Δεν ήταν και ποτέ πολύ καλός. Και το 14 που βγάζει, ευχαριστημένη είμαι. Βέβαια, όταν τους δει ο πατέρας του, θα έχουμε μάχη στο σπίτι”.

“Εγώ, πού να τολμήσω να τους δείξω στον Κυριάκο; Εγκεφαλικό θα πάθει! Όχι τίποτε άλλο αλλά, ποιος αντέχει τις άλλες αύριο στον καφέ. Φαρμάκι θα στάζουν. Να δεις που θα είναι μες στην ειρωνεία. Μπα, θα πω πως μ’ έπιασε η γρίπη. Δεν εμφανίζομαι αύριο”.

Οι γονείς του Μάριου επέστρεψαν, κατά τις 2 στο σπίτι. Ο Μάριος βγήκε από το δωμάτιό του και πήγε να τους συναντήσει στο σαλόνι.

“Μου δίνεις να δω τους βαθμούς; Πώς τα πήγα;”, ρώτησε τη μητέρα του.

“Συγχαρητήρια παιδί μου. Τα πήγες πολύ καλά”, του είπε εκείνη και τον αγκάλιασε.

“Μπράβο γιε μου. Αν συνεχίσεις έτσι τη νομική την έχεις στο τσεπάκι σου. Άντε να μη σε φάει η ανεργία κι εσένα”, του είπε ο πατέρας σου.

“Έχουμε δυο χρόνια ακόμα πατέρα. Ίσως χρειαστεί να το συζητήσουμε”, είπε διστακτικά ο Μάριος.

“Τι να συζητήσουμε; Τα έχουμε πει αυτά, σου έχουμε εξηγήσει πως είναι η κατάσταση. Άλλωστε τη βλέπεις και μόνος σου”.

“Εγώ όμως δεν θέλω να γίνω δικηγόρος, δεν μου αρέσει. Ξέρεις ότι αυτό που θέλω είναι να ασχοληθώ με τη φυσική. Αν δεν το κάνω θα είμαι πάντα δυστυχισμένος. Αυτό θέλεις; Ο γιος σου να είναι μια ζωή δυστυχισμένος;”

“Μα επειδή δεν θέλω να είσαι δυστυχισμένος γι’ αυτό σου λέω να πας στη νομική. Αν γίνεις φυσικός θα υποφέρεις και τότε θα χτυπάς το κεφάλι σου αλλά δεν θα μπορείς να γυρίσεις το χρόνο πίσω. Δεν έχεις ζήσει την ανεργία και δεν μπορείς να ξέρεις. Λοιπόν, σοβαρέψου και πάρτο απόφαση όσο νωρίτερα γίνεται”

“Μην τσακώνεστε. Σήμερα πρέπει να είμαστε χαρούμενοι”, παρενέβη η μητέρα προσπαθώντας να ηρεμήσει τα πνεύματα.

Και τότε ο Μάριος ξέσπασε. Πέταξε το χαρτί με τους βαθμούς που τόση ώρα κρατούσε στα χέρια του κι βουρκωμένος έκανε να πάει στο δωμάτιό του.

“Εντάξει λοιπόν, θα γίνω αυτό που θέλετε αλλά να ξέρετε πως εμένα άλλο είναι το όνειρό μου. Έχουν και οι μαθητές όνειρα! Τι δεν καταλαβαίνεις;”, είπε θυμωμένος φεύγοντας.

Το ίδιο βράδυ, κοντά στα μεσάνυχτα, ο πατέρας του καθισμένος στο μικρό τραπεζάκι του μπαλκονιού έλεγε έδειχνε σκασμένος.

“Λοιπόν Μαρία, δεν γίνεται. Δεν μπορούμε να το κάνουμε αυτό στο παιδί. Θα σπουδάσει, αν καταφέρει να περάσει, αυτό που θέλει. Φυσικός θέλει; Φυσικός να γίνει. Και επαρχία να περάσει θα τον στείλουμε. Θα σταματήσω να πληρώνω το στεγαστικό, θα κόψω και το τσιγάρο...”

“Κι αν μας πάρουν το σπίτι;”, τον ρώτησε η γυναίκα του.

“Ας μας το πάρουν. Αφού τους αφήνουμε και αλωνίζουν, ας μας το πάρουν. Από το να χάσουμε το παιδί μας καλύτερα να χάσουμε το σπίτι μας”.

“Ας μη φέρνουμε την καταστροφή. Θα δούμε μέχρι τότε”, του είπε σιγανά η γυναίκα του.

“Ξέρεις τι γίναμε; Κότες! Κότες πλουμιστές. Με το φόβο μας και τη βολή μας φτιάξαμε μια ζούγκλα που τη λέμε κοινωνία. Κι επειδή δεν έχουμε τα κότσια να αλλάξουμε τη ζούγκλα και να την κάνουμε ανθρώπινη κοινωνία, μετατρέπουμε τα παιδιά μας σε θηρία για να μπορέσουν να επιβιώσουν στη ζούγκλα, διότι στη ζούγκλα δε ζεις, μόνο επιβιώνεις”.

Αμέσως μετά σηκώθηκε απότομα και πήγε στο δωμάτιο του Μάριου. Του χάιδεψε το κεφάλι γλυκά κι εκείνος ξύπνησε ξαφνιασμένος. Ο πατέρας έσφιξε το Μάριο στην αγκαλιά του και του είπε:

“Είχες δίκιο το μεσημέρι. Το κατάλαβα!”

“Τι κατάλαβες;”

“Ότι και οι μαθητές έχουν όνειρα. Να το κυνηγήσεις το όνειρό σου μέχρι τέλους κι εμείς όσο μπορούμε θα σε στηρίξουμε. Εγώ δε βρήκα το κουράγιο να το κάνω όταν ήμουν στην ηλικία σου.

Μην κάνεις κι εσύ το ίδιο λάθος με μένα”, είπε ο πατέρας και βγήκε βιαστικός από το δωμάτιο.

Δεν ήθελε να τον δει ο γιος του δακρυσμένο...